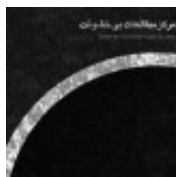

چرا انقلاب توییتری ایران منحصر به فرد بود

Des | ۱۳۹۱ ۳۰ مرداد | 0 Comments

کتاب خانه

مقاله

Like 0

Tweet

نوشته ایگال شلیفر گزارشگر سی اس مانیتور*

ترجمه مرکز مطالعات بی‌خسونت

پیش از ایران، مولدووا (Moldova) بود که انقلاب - البته ناموفق - توییتری خود را داشت. هفتم آوریل ۲۰۰۹، فعالان جوان مولدووی برای تظاهرات علیه دولت کمونیستی که به نحو مشکوکی دوباره انتخابات را برده بود از ابزارهای آنلاین برای هماهنگ کردن تظاهرات بهره بردند. در همان زمان، در مصر نسل جدیدی از فعالان با استفاده از گسترده از فیس‌بوک و شبکه های اجتماعی اینترنتی دست به فراخوان برای اعتراض علیه دولت سرکوبگر زدند که البته باز تا حد زیادی مانند مولدووا ناموفق بود. اما کارشناسان رسانه های جدید بر این باورند که جنبش مقاومت مدنی ایران یگانه است. از آن رو که کنترل و سانسور شدید دولت بر رسانه و اینترنت نسلی کارآموده در عرصه ی سایر پدید آورده که می‌توانند از این سانسور و کنترل عبور کنند، پدیده‌ای که ایران را برای یک جنبش اعتراضی که به وسیله ی اینترنت هدایت می‌شود آماده کرده است.

اِثان زوکرمن (Ethan Zuckerman) پژوهشگر مرکز اینترنت و جامعه‌ی دانشگاه هاروارد می‌گوید: "ایران کشوری است که در آن ده‌ها هزار نفر وبلاگ‌نویس وجود دارد، و این وبلاگ‌نویسان در جایی هستند که از سال ۲۰۰۴ به این سو اینترنت فیلتر شده است. هر کس که سرش به تنش می‌ارزد می‌داند که چه فیلترشکنی بیاورد تا بتواند سانسورهای اینترنتی دولت را دور بزند. دولت ایران با فیلتر کردن اینترنت برای مدتی طولانی در واقع کادری از مردم را پرورده است که می‌دانند چه گونه این سانسورها را دور بزنند."

عملکرد دولت ایران به شنود همه چیز، از خدمات تلفن همراه گرفته تا فیس‌بوک، باعث ظهور توییتر به عنوان قدرتمندترین راه برای انتشار عکس‌ها، سازماندهی اعتراضات، و توصیف صحنه های خیابانی در دوران پس از انتخابات جنجال برانگیز دوازدهم ژوئن شده است. تکیه ی ایرانیان بر ابزار شبکه های اجتماعی این ابزار را از یک راه پیش پا افتاده برای خبر گرفتن از دوستان در صد و چهل حرف به عاملی برای یک تغییر تاریخی در جمهوری اسلامی فرابرده است.

تنها کره ی شمالی، اریتره، و ترکمنستان بدتر عمل می‌کنند

ایران کنترل شدیدی هم بر اینترنت و هم بر رسانه های جمعی اعمال می‌کند. در گزارش سال ۲۰۰۷ از شاخص آزادی مطبوعات جهان، گزارشگران بدون مرز ایران را در رده ی ۱۶۶ از بین ۱۶۹ کشور جهان قرار داده‌اند؛ در حالی که ای بدتر از حکومت های دیکتاتوری ای همچون برمه، کوبا، و تنها بهتر از کره ی شمالی، ترکمنستان، و اریتره. و این در حالیست که ۳۵ درصد ایرانیان کاربران اینترنت هستند - به طرز چشمگیری بالاتر از میانگین ۲۶ درصدی خاورمیانه - دولت ایران شدیدترین سیستم فیلترینگ اینترنت در جهان را به اجرا گذاشته است.

اوچنی موروزوف، پژوهشگر موسسه‌ی جامعه‌ی باز برای مطالعه‌ی تاثیر رسانه های جدید بر کشورهای دیکتاتوری معتقد است " ساده اندیشی است گمان

کنیم تکنولوژی تنها به نیروهای دموکراسی خواه معترض کمک کرده است. آیا نیروهای طرفدار احمدی نژاد نیز با استفاده از اینترنت دست به بسیج نیرو نزده‌اند؟ من مطمئنم که چنین کرده‌اند.

حمید تهرانی از *صداهای جهانی آنلاین*، وبسایتی که کارهای وبلاگ‌نویسان از سراسر دنیا را گروهبندی می‌کند، می‌گوید: «شاید مقام‌های رسمی ایران با برداشتن موقتی محدودیت‌های فیلترینگ در ماه‌های اخیر سهمی در قدرت روزافزون ابزارهای شبکه‌های اجتماعی در ایران داشته‌اند؛ روشن است که این کار آنها در تلاش برای نشان دادن چهره‌ای دوستانه و دموکراتیک در ماه‌های منتهی به انتخابات بوده است. فیس بوک، یوتیوب، و بلاگ‌ها در طول مبارزات انتخاباتی بسیار مهم بودند. شاید آنها عواقب این کمتر کردن کنترل بر اینترنت را پیش‌بینی نمی‌کردند. اکنون مردم یک عقبه‌ی بسیار نیرومند دارند. آنها به استفاده از این ابزارها عادت کرده‌اند.»

تکنولوژی تنها یک ابزار است؛ استراتژی آن چیزی است که اهمیت دارد

برخی کارشناسان درباره‌ی اغراق پیرامون نقشی که تکنولوژی و رسانه‌های نو می‌توانند در سازماندهی موفق یک حرکت اعتراضی داشته باشند هشدار می‌دهند. در مورد مولدووا، اگرچه ممکن است توییتر و دیگر تکنولوژی‌های رسانه‌ای نو به سازماندهی اعتراضات علیه حکام آن کشور کمک کرده باشند، ولی آن جنبش به سرعت ناپدید شد. از سوی دیگر، اگرچه انقلاب موفق نارنجی اوکراین سال ۲۰۰۴ از سوی اینترنت و پیامک‌های تلفن همراه کمک شد، یافته‌های یک مرکز مطالعاتی برکمن چنین است: انقلاب نارنجی تا اندازه‌ی زیادی به وسیله‌ی روزنامه‌نگاران و فعالان آگاهی که پذیرای ریسک در جهت بهتر شدن اوضاع کشورشان بودند امکان پذیر شد.

پیتر اکرم (Peter Ackerman) رئیس مرکز بین‌المللی برای منازعات بی‌خسونت در واشنگتن می‌گوید: باید مراقب بود که خیلی هم مجذوب تکنولوژی نشد. تکنولوژی خیلی جذاب است و جالب و ما می‌توانیم با آن رابطه برقرار کنیم، اما اگر استراتژی‌ای برای ایجاد وفاداری به یک طرف وجود نداشته باشد... و یک مجموعه‌ای از اهداف که همه فعالان بتوانند بر آن اسلخ گزینند، نمی‌توان به هدف مورد مطالبه دست یافت. اما در حالی که اکرم به ما نادرستی بها دادن بیش از اندازه به توییتر و دیگر رسانه‌های نو در ایجاد اعتراض‌های توده‌ای در ایران را گوشزد می‌کند، او اضافه می‌کند که این رسانه‌ها در حال کسب نقشی نیرومند در جنبشی هستند که او می‌گوید می‌توانند سرانجام به گونه‌ای موفقیت آمیز عمل کنند - به ویژه وقتی که این تکنولوژی‌ها به خارج از تهران نیز راه یابند.

چرا توییتر بسیار نیرومند است؟

در حالی که ایران به انتخابات دیگری نزدیک می‌شود، به نظر می‌رسد که مسئولان ایرانی در صدد تثبیت دوباره کنترلشان بر اینترنت هستند. سپاه پاسداران انقلاب اسلامی روز چهارشنبه هشدار داد که هر کس از سایت‌هایی مانند توییتر برای اهداف سیاسی استفاده کند، مورد پیگرد قرار می‌گیرد: «ما به کسانی که به تبلیغ برای شورش و پخش شایعه می‌پردازند هشدار می‌دهیم که این اعمال خلاف قانون آنها را هزینه‌ی زیادی خواهد داشت.»

اما کارشناسان تکنولوژی می‌گویند که بستن کامل توییتر که طراحی باز آن به پیام‌های موجود در آن اجازه می‌دهد که از منابع گوناگونی انتشار یابند امری است بسیار مشکل. جاناتان زیتترین (Jonathan Zittrain)، استاد حقوق در دانشگاه هاروارد و یکی از مدیران مرکز برکمن، در وبلاگش نوشت: همین واقعیت که خود توییتر نیم‌پز است و طبق برنامه طراحی هر کس می‌تواند در بهتر شدن و طراحی آن مشارکت کند تا آن را پخته‌تر کند امری است که توییتر را بسیار قدرتمند کرده است. با وجود راه‌های گوناگون برای توییت کردن و گرفتن بدون این که کاربر نیازی داشته باشد به توییتر دات کام (twitter.com) وارد شود، این سایت به طور طبیعی سانسور-مقاوم‌تر از همه‌ی وب‌سایت‌های دیگر است. کمتر واقعا بیشتر است.

جهانی کردن یک کشمکش محلی

آقای زوکرمن از مرکز برکمن می‌گوید ارزش توییتر و ابزارهای شبکه‌های اجتماعی این است که آنها می‌توانند یک امر مربوط به سیاست داخلی را به سطح جهان بکشانند. او می‌گوید «من فکر می‌کنم که شبکه اجتماعی در این زمان مفیدترین کاری که می‌تواند بکند تبدیل یک دعوی کشمکش داخلی به یک کشمکش جهانی است. درست آن چیزی که حالا دارد اتفاق می‌افتد. این به مردم کمک می‌کند که یک همبستگی جهانی را احساس کنند، و این امر تمرکز

بین‌المللی را بر رخدادهای حفظ می‌کند. این به مردم یک حس درگیر بودن می‌دهد که در غیر این صورت این حس را نداشتند، و به نظر من این خیلی مهم است.

تهرانی، ویراستار صداهای جهانی، می‌گوید با دسترسی کنونی به اینترنت در ایران، که گاهی خیلی کند و غیرقابل اعتماد است - به خاطر هم استفاده‌ی بالا و هم دخالت‌های دولت - گاهی بی‌استفاده می‌شود، ایرانیان ممکن است سرانجام مجبور شوند برای سازماندهی خود به تکنولوژی‌های قدیمی‌تر برگردند.

منتشر شده در ۲۰ آگست ۲۰۱۲

[← Previous post](#)

[Next post →](#)
